

Suun terveydenhuollon ammattiliitto STAL ry
040-5633 175

LAUSUNTO 14.6.2018

toimisto@stal.fi
www.stal.fi

Asia: STM/3421/2017 Lausunto suun terveydenhuoltoa koskevista asiakirjamalliluonnoksista

Suun terveydenhuollon ammattiliitto STAL ry lausuu sosiaali- ja terveysministeriön pyynnöstä suun terveydenhuoltoa koskevista asiakirjamalliluonnoksista. Luonnoksissa on paljon hyviä elementtejä, tässä lausunnossa nostetaan esiin kohtia, jotka vaativat vielä kehittämistä.

Yleisesti STAL ry kantaa huolta siitä, mitkä ovat yksityisyrittäjä suuhygienistien mahdollisuudet toimia jatkossa. Yrittäjänä toimivien suuhygienistien osalta uudistus vaikuttaa huolestuttavalta: onko jatkossa toimiminen käytännössä mahdollista vain alihankintana? On täysin mahdollista, että lopulta asiakkaalla ei ole nykyisen laajuista palveluvalikoimaa vaan pienet yritykset ovat pakon edessä joutuneet lopettamaan toimintansa tai liittymään osaksi suurten yritysten ketjua. On erittäin tärkeää, että palveluntuottajiksi voivat aidosti ryhtyä myös pienet toimijat.

Rajattu lääkkeenmääräämisoikeus pitäisi saada vähintään esitetystä muodosta pian eteenpäin yrittäjäsuuhygienistien toiminnan turvaamiseksi.

Palvelukuvauksen mukaan palveluntuottajan tulee varautua maakunnan määräyksestä suurempiin potilasmääriin ja joustaviin aukioloaikoihin. Ilman poikkeustilannettakin listautuneiden määrä voi vaihdella eri palveluntuottajien kesken suurestikin. Kuitenkin palveluntuottajan tulee mahdollistaa asiakkaiden hoitoon pääsy annetuissa aikarajoissa, olemassa olevilla resursseilla. Tämä tarkoittaa sitä, että palveluntuottajan reservissä täytyy olla ylimääräistä työvoimaa eli käytännössä nollasopimuksella työskenteleviä henkilöitä. Nollasopimukset ovat jo nyt ongelma, etenkin nuorille työntekijöille on pitkälti tarjolla vain tällaisia sopimuksia, joissa (yrittäjän) riski siirretään työntekijälle. Vakituista henkilöstöä tulee olla riittävästi ja henkilöstön asema ja hyvinvointi tulee ottaa erityisesti huomioon, koska se ratkaisee koko soten onnistumisen. Säästöjä ei tule toteuttaa sellaisilla keinoilla, joilla on vaikutusta työhyvinvointiin. Henkilöstön palkkauksen tulee olla oikeudenmukainen ja palkkojen harmonisoinnissa palkat eivät saa laskea.

Palvelukuvauksen perusteella palveluntuottajalta vaaditaan monia toimintoja (raportteja, selvityksiä, kehitysrhytmätapaamisia ym.), jotka lisäävät byrokratiaa ja vievät aikaa ydintoiminnoilta. Pystyisikö näistä määrittelemään oleellimmat, kuinka tiheästi niitä kerätään ja varmistaa raportoinnin helppous.

Hyvänä asiana STAL ry pitää sitä, että jatkuva ja riittävä täydennyskoulutus on otettu mukaan palvelukuvaukseen. Sen tulisi olla myös yksi laatumittarit, jonka perusteella asiakkaat valitsevat palveluntuottajaa. Lisäksi on hyvä, että palvelukuvauksessa on mainittu työnjako siten, että myös suuhygienistin tarkastukset ja tarpeen mukaiset hoitotoimenpiteet on huomioitu.

Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry

Asemamiehenkatu 4
00520 Helsinki

PL 90
00060 Tehy

puh. 040 5633 175
fax. (09) 6150 0268

toimisto@stal.fi
www.stal.fi

Tarkemmin:

1 Palvelukuvaus

Palveluntuottajan toiminnan tuloksia vertaillaan avoimesti ja säännöllisesti maakunnan muihin suunhoidon yksiköihin muun muassa toiminnalle asetettujen mitattavien kriteerien avulla. Ehdotamme lisättäväksi kriteereiksi

- Laatu
  - Koko henkilöstö on suositusten mukaan täydennyskoulutettua. Erityispaino aseptiikalla ja vastaanoton hygienialla, potilasohjauksella ja kansallisten Käypä hoito suositusten osaamisella

Hoidon vaikuttavuuteen tulisi lisätä suun terveyden indikaattorit, joilla voidaan osoittaa tuotettua terveyttä.

4.1 Suunhoidon yksikön vastuulla olevat asiakkaat vuosina 2022–2023

”Suunhoidon yksikön vastaava hammaslääkäri on vastuussa siitä, että tätä arviointia tekeillä henkilöillä on tehtävän suorittamiseen riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito.” Tarkoitetaanko tällä sitä, että suuhygienisti itsenäisenä ammatinharjoittajana omalla vastaanotollaan, ei voi olla palveluntuottaja? Tuleeko jokaisen yrittäjänä toimivan suuhygienistin tehdä sopimus jonkin yksikön vastaavan hammaslääkärin kanssa?

Asiakasseteliä olisi STAL ry:n mielestä voinut hyödyntää muuhunkin kuin proteettiseen hoitoon. Esimerkiksi diagnosoidun parodontiitin ylläpitohoitoon suuhygienisteille.

4.2.1 Suun terveydenhoidon palvelujen sisältö

Hyvä, että palvelukuvauksessa on mainittu työnjako siten, että myös suuhygienistin tarkastukset ja tarpeen mukaiset hoitotoimenpiteet on huomioitu. Tämä tukee ”asiakas kerralla kuntoon” –periaatetta. Myös hammashoitajan toteuttama omahoidon ohjaus on oleellinen osa palveluprosessia. On pidettävä huoli, että työnjako tulee aidosti toteutumaan ja että sitä kehitetään edelleen. Osana tätä on suuhygienistin rajattu rtg-läheteoikeus.

4.4 Palvelun tuottamiseen käytettävä henkilöstö

Palvelun tuottamiseen vaadittava henkilöstöresurssi on niin suuri, että pienet vastaanotot eivät tämän perusteella pysty toimimaan palveluntuottajina. Tämä kaventaa valinnanvapautta, kun jäljelle jäävät vain suuret toimijat.

Mitä tapahtuu työpaikkakoulutetuille hammashoitajille, joilla ei ole tutkintoa eikä sitä kautta laillistusta, mutta takana 20 vuoden työkokemus. Jatkossa heillä ei siis olisi mahdollisuutta työskennellä alalla?

Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry

4.7 Palvelun laatu ja vaikuttavuus

Suun terveydenhuollon mittarit tulisi määrittää hyvissä ajoin (nyt maininta kansanterveysmittarit, jotka viittaavat enemmän mm. verenpaineeseen, kolesteroliin ja verensokeriin). Suun terveyden mittareiden tulisi osoittaa tuotettua terveyttä, ei pelkästään hoitoon pääsyä tai läheteitä.

4.8.2 Saavutettavuus

”Palveluntuottajalla pitää olla maakunnan päätöksen mukaan **alueella X ja Y** kiinteä tai liikkuva palveluyksikkö, jossa on sen aukioloaikoina oltava vähintään yksi suun terveydenhuollon ammattihenkilö.” Tätä lausetta pitää avata lisää. Maakunnan liikelaitos ei järjestä hoitoa ”hankalalle” alueelle vaan siirtää sen palveluntuottajan vastuuksi?

Mirkka Järvinen
toiminnanjohtaja

Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry
PL 90, 00060 Tehy
puh. 040 5633 175
toimisto@stal.fi
www.stal.fi